

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ПІД ЧАС ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ - НАСТАВНИЦТВО СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ

Жовтень 2022 р.

Вища педагогічна освіта - вебінар 2 Теоретичні основи педагогічної практики

Аня Хурінайнен-Косунен
Рія Палмквіст

Вчителі з педагогічним мисленням

- У Гельсінському університеті керівним принципом педагогічної освіти є підготовка вчителів із педагогічним мисленням
- Учитель із педагогічним мисленням може самостійно усвідомити й оцінити основи та цінності свого викладання
- Педагогічне мислення відображається в рішеннях учителя

Педагогічне мислення вчителя

- Педагогічне мислення вчителя часто описується як процес прийняття рішень учителем, заснованих на системі переконань, часто базується на підсвідомості (Kansanen, 1995)
- Педагогічне мислення проявляється в діяльності вчителя, а також у тому, як учитель характеризує свою роботу та як обґрунтовує свої рішення
- Педагогічне мислення фокусується на загальному процесі викладання-вивчення-засвоєння або його окремих компонентах
- Підкреслюється цілеспрямований характер і взаємодія
- Орієнтація на цілі означає, що вчитель поповнює досвід учня науковою основою змісту предметів, демонструючи значущість такої основи

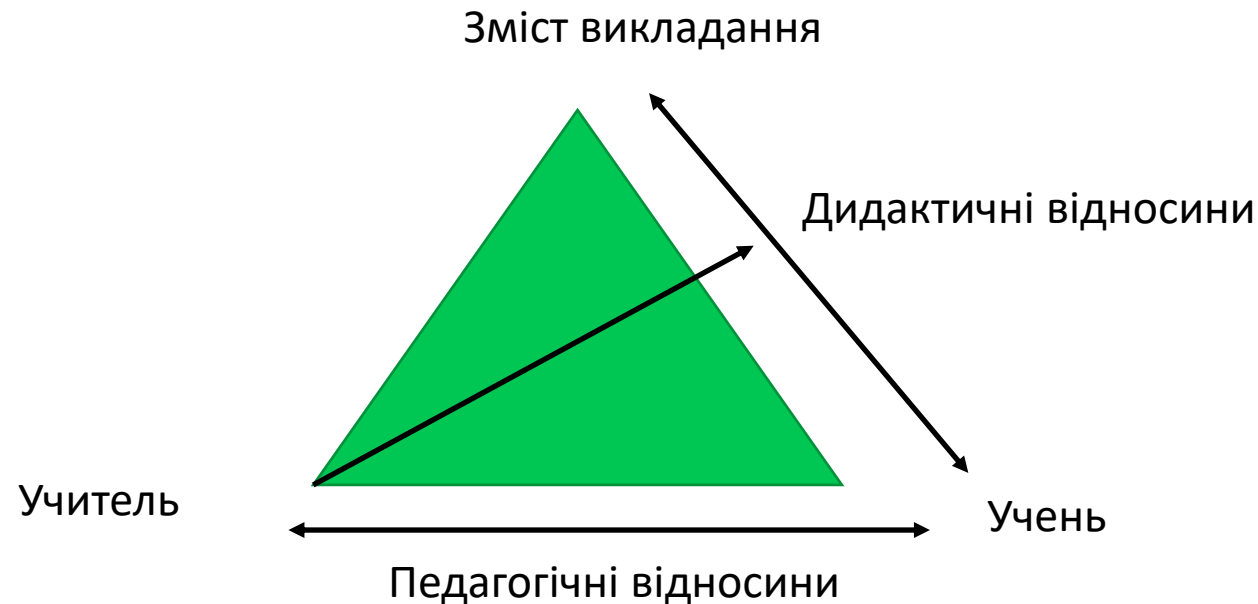

● ● Педагогічне мислення розвиває

- Учитель виступає сполучною ланкою між культурними традиціями, шкільною програмою та учнями
- Завдяки педагогічному мисленню вчителя ці культурні та соціальні елементи передаються майбутнім поколінням як «капітал»
- Розвиток педагогічного мислення підтримується заняттями з дидактики та серіями практичних занять

Педагогічний трикутник (Kansanen & Meri, 1999)

- Основні відносини, які мають місце в процесі викладання-навчання-засвоєння – це відносини між учителем, учнем і навчальним змістом. Вони формують дидактичний трикутник.
- Центральне місце в діяльності та мисленні вчителя займає взаємозв'язок між змістом, що викладається, та відносинами з учнем

● ● Дидактичні відносини

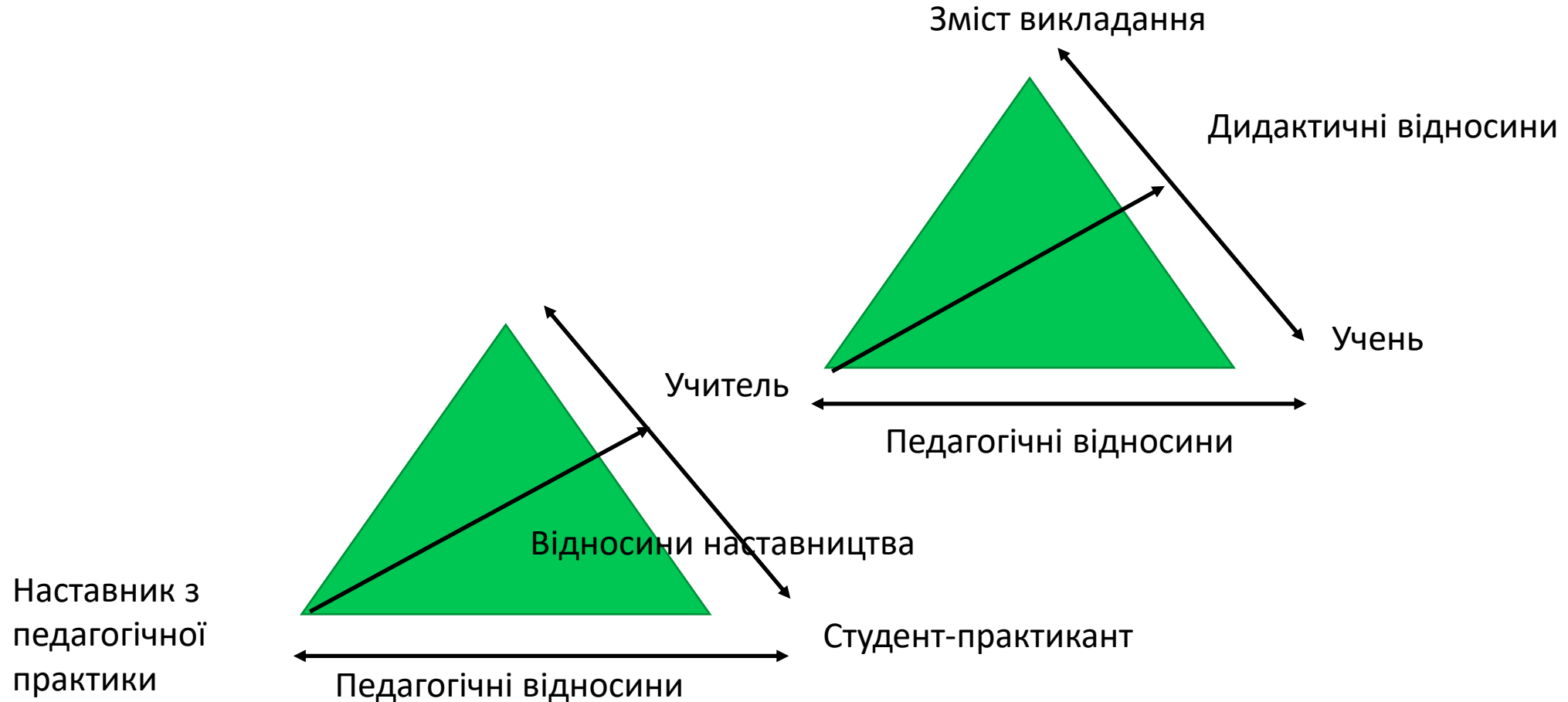
- Трикутник ілюструє з точки зору мислення та діяльності вчителя важливі відносини зі змістом і учнем
- Відносини між учителем та учнем можна назвати **педагогічними відносинами**, в яких взаємодія між вчителем і учнем заснована на турботі один про одного
- У навчальній ситуації завдання учня полягає в тому, щоб засвоїти визначений зміст
- Завдання вчителя - втрутитися в ці відносини між учнем і змістом
- Така діяльність учителя називається **дидактичними відносинами**

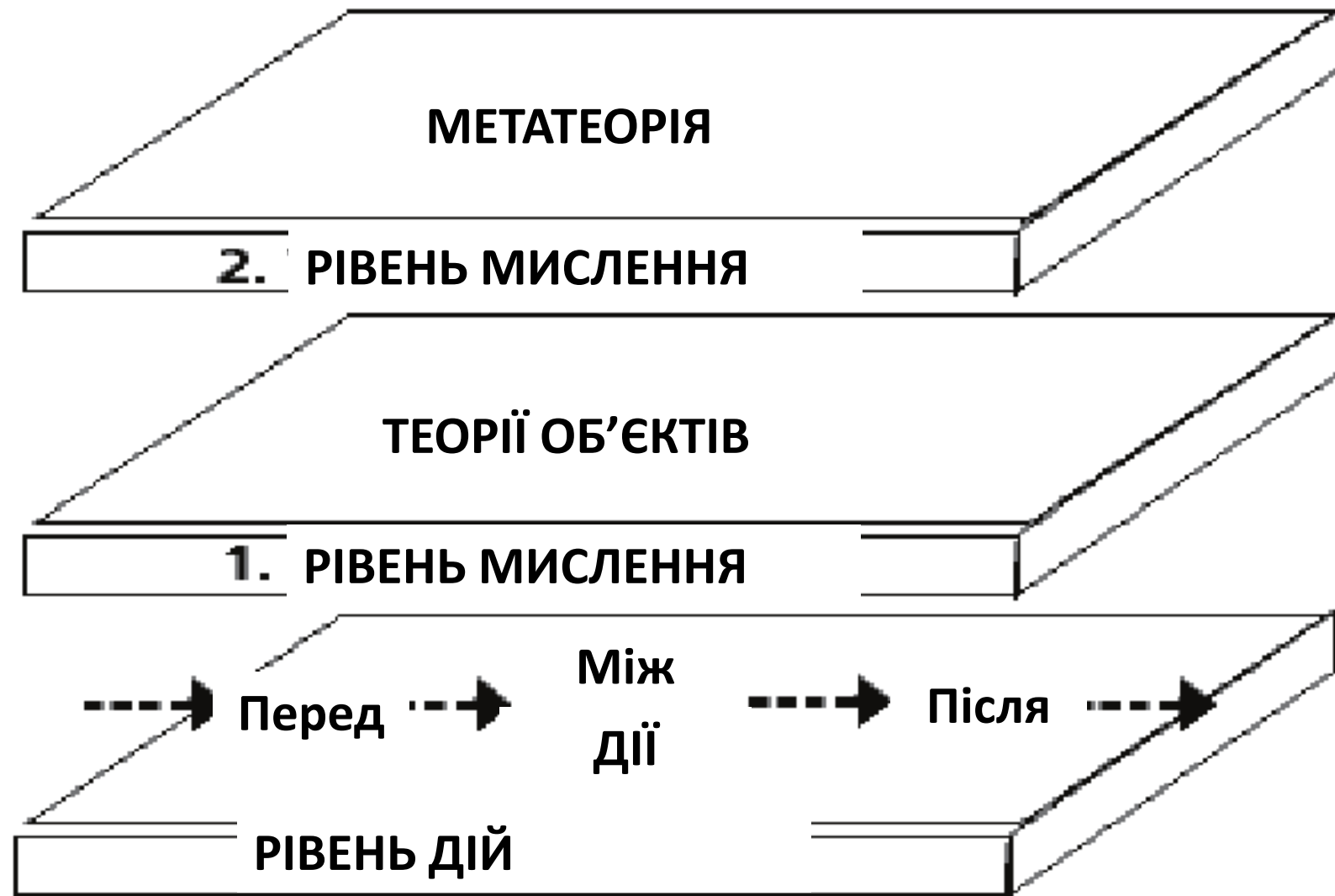
● ● Наставництво студентів-практикантів

- Учитель допомагає студенту розвинути свою власну філософію викладання та педагогічного мислення
- Наставництво в педагогічній практиці повинно ґрунтуватися на добре продуманій філософській основі освітніх цінностей наставника і знанні теорій у сфері педагогічної науки, оскільки вони є відправною точкою для мислення та діяльності студента

Трикутник для наставництва під час педагогічної практики (Jyrhämä & Syrjäläinen, 2009)

Рівнева модель педагогічного мислення
(Кансанен, 1993)

Рівнева модель педагогічного мислення

(Kansanen, 1993)

- Глибинний вимір уявлень наставника в процесі наставництва може бути розглянуто за допомогою **рівневої моделі педагогічного мислення вчителя**, представленої Кансаненом (1993).
- У наставництві під час педагогічної практики завдання наставника полягає в тому, щоб підтримати студента-практиканта в його рефлексії від рівня дій до метарівня
- Рівень дій студента-практиканта забезпечує планування викладання, реалізацію та оцінювання викладання, рефлексію
- У педагогічній практиці супровід починається з дій студента-практиканта і того, як він їх описує

Характеристика педагогічних відносин на різних рівнях педагогічного мислення

(Syrjäläinen, Jyrhämä & Haverinen 2004)

РІВНІ ПЕДАГОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ	ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕДАГОГІЧНИХ ВІДНОСИН
МЕТАТЕОРІЯ	<ul style="list-style-type: none">• конфлікти цінностей і моралі, що виникають у результаті взаємодії• ідеали, на яких засновані педагогічні відносини• ваші власні взаємодії та взаємини з учнями, критичний аналіз власних практичних теорій
ТЕОРІЯ ОБ'ЄКТІВ	<ul style="list-style-type: none">• психологічні знання вчителя про конкретних учнів і проблеми взаємодії• освітній погляд на педагогічні методи, в основі підходу до учня – повага до його особистості• формування власної педагогічної теорії, ґрунтуючись на значущих педагогічних відносинах з учнями
РІВЕНЬ ДІЙ	<ul style="list-style-type: none">• вміння бути присутнім під час освітньої діяльності учнів: вміння слухати та поважати учнів• взаємодія між учителем і учнями• систематична і цілеспрямована дія у формі практичних дій і жестів

● ● Численні ролі вчителів-супервізорів

- Ролі засновані на ідеалі педагогічного мислення вчителя та моделі, розробленій на його основі

● ● Численні ролі вчителів-супервайзерів (Jyrhämä & Syrjäläinen 2009; 2011)

Викла-
дання

Мета-теорія	ТОЙ, ХТО РОЗМІРКОВУЄ ВГОЛОС рольова модель критичного мислення	ПАРТНЕР, ЩО СПЕРЕЧАЄТЬСЯ підтримує розвиток критичного та етичного мислення	ЕКСПЕРТ З РЕФЛЕКСІЇ критичний діалог з етичних та соціальних питань у викладанні
Теорія об'єктів	ЗАКОНОДАВЕЦЬ МОДИ рольова модель мислення та ставлення	РЕЗОНАТОР підтримує розвиток практичної теорії студента-практиканта	СПІВРОЗМОВНИК діалог з практичної теорії
Рівень дій	РАДНИК модель дій і методів роботи вчителя	ПОСЕРЕДНИК, ПРИХИЛЬНИК підтримує практичні навички студента-практиканта	ПОПУТНИК діалог з практичної теорії
	Рівень дій	Теорія об'єктів	Метатеорія

Наставник з педагогічної практики

Педагогічні відносини

Студент-практикант

Педагогічна практика, орієнтована на досягнення цілей

- Супервізія педагогічної практики - це цілеспрямована діяльність
- Для цієї діяльності визначаються певні цілі, такі як викладання загалом
- Цілі впливають з освітньою програми педагогічної освіти
- Студент-практикант разом із своїм керівником конкретизує цілі загального рівня в особистих цілях

● ● Особисті цілі

- Важливо, щоб особисті цілі були чітко сформульовані та щоб ці цілі підтримували ширший порядок денний у сфері освіти та школи загалом
- Майбутній учитель повинен бачити свою власну діяльність як важливу частину освітньої та виховної місії суспільства
- Цьому сприяє робота, спрямована на формування ідентичності вчителя!

Зворотний зв'язок у порівнянні з оцінюванням

- Супервізія педагогічної практики та пов'язаний із цим зворотний зв'язок не є оцінюванням студента з точки зору отримання оцінки
- Це роздум про те, як студент досягає успіху в досягненні поставлених цілей
- Під час обговорення супроводу відбувається спільна рефлексія щодо того, наскільки успішним було викладання, здійснюється пошук альтернативних рішень для викладання того самого змісту

● ● Два виміри

- Орієнтація на цілі та, можливо, відсутність емоційної присутності директора, відсутність справжнього діалогу під час супроводу можуть призвести до того, що учень залишиться один, напризволяще
- Інтервенція, пов'язана із цілями - навіть якщо фасилітатор емоційно присутній, є затишною та комфортною, все йде гладко у власному темпі, але немає реального розвитку та справжнього пошуку відповідей на запитання
- Супровід зазвичай є успішним тільки в тому випадку, коли важливими елементами заходу стають як цілеспрямовані дії, так і справжній діалог

Успішний з точки зору педагогіки цілеспрямований супровід, в основі якого лежить діалог (Jyrhämä, 2003)

Література

Jyrhämä, R. & Syrjäläinen, E. 2009. Ohjaussuhde, ohjaajan roolit ja pedagoginen ajattelu opetusharjoittelussa. *Kasvatus* 5, 417–431.

Jyrhämä, R. & Syrjäläinen, E. 2011. "Good pal, wise dad and nagging wife" – and other views of teaching practice mentors. In A. Lauriala, R. Rajala, H. Ruokamo & O. Ylitapio-Mäntylä (ed.) *Navigating in Educational Contexts. Identities and Cultures in Dialogue*. Rotterdam: Sense, 137–149.

Kansanen, P. 1993. An outline for a model of teachers' pedagogical thinking. In P. Kansanen (ed.) *Discussions on some educational issues IV. Research Reports 121*. Helsingin yliopisto, opettajankoulutuslaitos, 51–55.

Syrjäläinen, E., Jyrhämä, R. & Haverinen, L. 2004. *Praktikumikäsikirja*. Helsingin yliopiston soveltavan kasvatustieteen laitos. *Studia Pedagogica* 33